

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

§. II. De Iuramento.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

§. 2. De Iuramento.

1. **I**uramentum est invocatio divini nominis in alicujus testimonium. Ac proinde iuramentum sanctè susceptum est actus patriæ : undè fit ut solum per Deum verum jurare liceat, qui solus est rerum omnium conscius, & infallibile testimonium perhibere potest.

2. Iuramentum aliud est *Affertorium*, quo confirmatur dictum de præsentis vel præteritis : aliud *Promissorium*, quo confirmatur promissum de opere futuro. In iuramento promissorio includitur etiam *affertorium* de voluntate rei faciendæ.

3. Iuramentum non est dicere : In mea fide, in mea conscientia, in fide Christiani, in fide Religiosi : æquivalent enim tantummodò his : ita est, verum est : neque Deus ut testis invocatur. Nisi per ea verba quis intendat jurare, nam & iuramentum ex intentione dependet.

Nec jurare per creaturam, iuramentum propriè est, v. g. per animam, per dexteram, &c. modò ad Deum non referas, sed tantum per eam, quantum potest, veritatem confirmare intendas, etsi tali testimonio abutens à peccato aliquo non excusetur.

De habentibus consuetudinem jurandi idem ferè dicendum quod supra de blasphemia, n. 7.

5. Mortale incurrit, qui jurat se facturum, quod credit se facere non posse. Item qui jurat falsum etiam sine animo jurandi : tum etiam qui jurat aliquid promittendo, sine animo promittendi. Quia ipsa forma iuramenti falsò suscepta est gravis in Deum irreverentia. *S. Thom. 2. 2. q. 97. a. 7. Less. Bonac. &c.* Peccat etiam gravi-

ter qui jurat rem dubiam tanquam certam.

Suar. Angel. Navarrus c. 12. n. 7.

6. Qui jurat facturum se aliquod opus leviter malum, peccat plerumque tantum venialiter; si verò id jurat sine animo faciendi, peccat mortaliter. *Bonac. &c.* Ratio prioris est, 1. quia sic jurans nullo modo Deum adducit in testem falsi: Supponitur enim habere animum committendi illud veniale, quamvis exequi non teneatur, sed potius omittere. 2. Juramentum illud non continet gravem irreverentiam: quia etsi non sit apta juramenti materia, non est tamen graviter inepra, quod patet, nam jurare se facturum rem merè indifferentem est tantum veniale, eo quod sit materia leviter non apta, uti satis constat: at qui materia venialis non excedit indifferentem nisi excessu veniali: ergo illius ineptitudo sive irreverentia in ordine ad juramentum est tantum venialis. Quis facile censebit reum fieri ignis aeterni, qui jurat se velle socio auriculam vellere, aut dicturum illi verbulum injuriosum, aut ereptum obulum non redditurum, quod novit venialiter malum. Sic etiam censet Cajetanus in summa de juramento, Sylvester, Sotus, Navarrus, Covar. Valentia, Suarez, Saurus, Fagundez, Bassæus, Azor, Leander plures citans, & hoc longè probabilius affirmans, de juramento disp. 7. quest. 37. Addidi tamen, plerumque, quia possint in aliquo singulari casu intervenire tam notabiles circumstantiæ, ut irreverentiam gravem, vel etiam scandalum arguere possint.

7. Rem levem in juramento promissam non præstare, mortale non esse, v. g. servum aut prolem non castigare, uti probabilius docet, *Sanch.*

Sanch. Laym. Sylvester, Antoninus, Navarrus, Sotus, Contra Cajetanum in *summa ver. perjurium*, Toletum, Gabrielem, Tabienam *ver. juramentum*, Futnum, Valenciam, & Lessium de *just. lib. 2. cap. 42. dub. 5.* cujus ratio mihi magis solida videtur: quia ejusdem rationis est falsum reddere id quod Deus antea testatus est per juramentum promissorium, & facere ut Deus in praesenti falsum testetur uti fit in juramento assertorio, quod semper est grave. Nam quod veritas juramenti promissorii tantum fit futura pendens ab ipso jurante, non facit quo minus aequè teneatur efficere ut verum sit quod juravit se facturum: quamdiu saltem res promissa non remittitur, aut honesta manet, de quo infra. Certum verò hoc est, ut levissimum sit, quod vel negando, vel affirmando scienter juras falso, esse mortale.

8. Si quis se juret facturum, quod postmodum non decet, non tenetur. Nec si juravit alterius causâ, qui fieri non vult quod promissum est. Nisi simul ad honorem Dei jurasset: tunc enim videtur voti locum tenere. Et si hic etiam, ut volunt quidam, non teneatur, si ille cujus fieri interest, obligationem remittat; ut si quis ad Dei gloriam jurasset, se pauperulam certam in uxorem ducturum, eaque relaxet promissum.

9. Fraude inductus ad jurandum, quam si novisset non jurasset, non tenetur. At extortum vi juramentum de re non illicita obligat, nisi vel relaxetur, vel sit de Matrimonio ex metu, qui cadat in constantem virum, ad id obtinendum incusso.

10. Juramentum de re imprudenti, indifferenti, aut melioris boni impeditiva, non obligat.

ligat : quod postremum merito sic intelligunt nonnulli , nisi juratum sit in alterius favorem , v. g. ducere aliquam : non enim potes id postea omittere ob solum continentiae desiderium.

11. Jurans facere certo tempore , si non potest , tenetur postea , nisi ad solum illud tempus juramentum alligare voluerit.

12. Jurans non obligatur ad ea , de quibus si cogitasset , ea non intendisset in aliis quae promittebat includere , sed exclusisset : nec etiam obligatur , si id accadat , quod si fuisset juramenti tempore , pro temerario haberetur.

13. Si procurator ex speciali mandato tuo pro te juravit , teneris ejus juramento , *Leander , Sa , aliique.*

14. Juramentum de celando secreto , intelligitur , nisi alteri magis noceat secretum non aperiri.

15. Juramentum servandi omnia statuta , intelligitur si sint licita , & nisi abrogentur.

16. Civitatis juramentum , si pars major non servet , nec reliqui servare tenentur. Non enim pro tali casu praesumantur cives se obligasse.

17. Juramentum impuberis , patre contradicente irritatur. Potest etiam pater irritare tale juramentum filii , etsi speciem voti habeat , ut potest ipsa vota : sic & quisque indirectè juramenta subditi , de rebus sibi subjectis , si velit , irrita reddit.

18. Juramentum à se factum ad Dei gloriam potest quisque commutare , in rem apertè meliorem , non si factum sit homini. *Tolet. Sanch. aliique.*

19. Qui juravit non petere dispensationem
voti,

voti, vel juramenti, vel eâ non uti, poterit rem Superiori indicare, si sic ratio postulet, & si is dispensationem dederit, eam liberè acceptare. *Sylvester v. juramentum.*

20. Qui ex privilegio possunt dispensare in votis, vel ea commutare, non propterea idem possunt in juramentis. *Navar. cap. 27.*

21. Etsi Episcopus possit dispensare in juramentis Pontifici non reservatis, causa tamen proportionata requiritur, ut dispensatio sit valida. Non requiritur tamen illa in juramenti irritatione, ut hæc fiat validè, sed tantùm ut fiat licitè.

Quæstio sat difficilis est, An qui juravit redire ad carcerem, quo injustè detinetur, obligetur ad reditum, si subsit probabile periculum mortis injustæ postea infligendæ? Resp. Sententiam ab autoritate esse utrimque valdè probabilem. Teneri ad reditum docet *Suarez, Lessius, Layman*, aliique quos citat & sequitur *Sanchez lib. 3. in Decal. cap. 11. n. 32.* Admittit tamen *Suarez & Sanchez* cum aliis quos citat ibidem n. 35. Episcopum posse illud juramentum relaxare, & sic obligationem redeundi tollere, quia jus vitæ præbet justam causam relaxandi. Negat verò absolutè tali casu ad reditum teneri, *Vasquez 1. 2. q. 96. art. 5. Navarrus, Fabiana, Sylvester*, & plures Juristæ, nec non *Diana, Tamburinus, Reginaldus, Engundez lib. 2. in decal. cap. 13. n. 10.* aliique quos citat *Leander tract. 1. de juram. disp. 10. q. 21.* Quia, inquiunt, juramentum de tali re esset temerarium, quod non obligat, esset enim vinculum iniquitatis, in ordine ad mortem injustè inferendam.

Excipe tamen tale juramentum, quod fieret
ab

ab eo qui ob Religionem captivus detineretur, vel etiam apud Turcas, vel in alio casu quo ex omisso ad carcerem reditu nasceretur magnum scandalum, aut contemptus Religionis: idque admittit *Navarrus, Diana, Tamburinus, Lander loco citato*, & plures etiam secundae sententiae Authores.

Quæres, quamnam personæ ad juramentum suscipiendum in iudicio admittantur?

Respondeo, Non admitti, jure saltem communi, pueros, aut puellas ante annos pubertatis, qui sunt in pueris 14. in puellis 12. In causis autem criminalibus non admittuntur minores viginti annis, ut constat ex lege *inviti ff. de testibus*. Repellitur etiam qui antea fuit perjurus *Cap. parvuli 22. q. 5.* Et Apostata *Cap. alieni 3. q. 4.* Et inimicus, aut malevolus, *Cap. cum oporteat, de accus.* Excluditur etiam communiter qui est socius criminis, aut infamis, aut consanguinei, & affines usque ad quartum gradum illius pro quo est testimonium dandum, ex *Cap. similiter, de testibus &c.* Et specialiter Sacerdotibus interdictum est in iudicio ex levi causa juramentum præstare, ex *Cap. si quis presbyter 2. q. 4.* Quia causa non gravi sola testificatio sacerdotis debet esse fide digna sine juramento. Possunt tamen in iudicio juramentum præstare in causa magni momenti; in quo sufficit Sacerdoti proprium pectus tangere, extra aliquos casus qui excipiuntur *Cap. si quis presbyter. supra.*

§. 3. De voto.

1. **V**otum est promissio deliberatè Deo facta de bono meliori. Ea deliberatio requiri-